

از لابلای یادداشت ها و نیشته های روزمره ام

ابجد خوانی لایه به لایه اوضاع، کارشناسانه است یا خیالبافی؟ علاقمندی و اشنگتن در قبال اوضاع کشور عزیز ما افغانستان چیزی که دهان شان می گوید، گوش های شان نمی شنود

عواقب خروج نظامیان امریکایی از کشور ما و پیامدهای بین المللی آن
ستاندارد های دوگانه سازمان های بین المللی در مورد افغانستان
آنها قدرت را از یک کشور خارجی تحویل گرفتند
سنگینی انجام گناها و نفرین به مسببین آنها

کشور ما افغانستان هزاران سال پیش از میلاد، سرزمینی آباد و دارای جمعیت بوده است. حدود دو هزار سال پیش از میلاد مسیح، سرزمین هندوکش (افغانستان) توسط اقوام آریایی کاز دره های پامیر سرآزیر شده بودند، مورد هجوم قرار گرفت. ظهور زردتشت تقریباً ۶۰۰ سال پیش از میلاد در "باخترزمین"، در شهر بلخ که بعدها این شهر به مادر شهرها شهرت یافت، آغازگر تاریخ افغانستان است. نخستین سلسله آریایی بنام "پیشدادیان" معروف است که در بلخ (باکتریای قدیم) بقدرت رسیده و بر بخش هایی از افغانستان حکم راندند. پس از آنها سلسله دیگری بنام "کیانیان" بقدرت رسیدند که مؤسس آن کیکاوود بود. سلسله ای که پس از "کیانیان" ظهور نمود بنام "اسپه ها" معروف اند که از دودمان شخصی بنام "اسپه" بوده و بویژه در سوارکاری مهارت داشتند. آریایی ها در شمال دریای خزر یا اروپا زندگی می کردند که متشکل از قبایل پر جمعیت بوده و بخاطر افزایش جمعیت و ناگذاری های شرایط زندگی، از سر زمین شان بجاناب سرزمین های وسیع و حاصلخیز جنوب سرآزیر شدند. آغاز مهاجرت شان تقریباً از ۱۸۰۰ قبل از میلاد آغاز گردیده و تا هزار سال پس از آن ادامه یافت. ژئوپولیتیک که بعنوان علم مطالعه "نفوذ و تأثیرگذاری عناصر جغرافیایی بر اقدام سیاسی" تعریف می شود، بخشی از سنت و واقعگرایی در روابط بین الدول بوده است. در امتداد نیمه نخست سده ۲۰، ژئوپولیتیک عمدتاً به نقش عوامل جغرافیا بی در تعیین سیاست خارجی کشورها اشاره داشت. لذا ژئوپولیتیک در نخستین مراحل شکل گیری یعنی بین سال های ۱۸۷۵ - ۱۹۴۵ بمثابه ابزاری بمنظور کسب قدرت، موضوع رقابت قدرت های استعماری قرار گرفت. اما با گذشت زمان، مفهوم جغرافیا محور ژئوپولیتیک، ابعاد جدیدی کسب نمود. نگاهی به نظریات مطرح شده در حوزه ژئوپولیتیک، روشنگر تغییر و تحول در مفهوم متذکره پنداشته می شود.

بر بنیاد آخرین اطلاعات و خبرهای بنشر رسیده، ایالات متحده در صد آن می باشد تا در حل و فصل قضایای کشور ما از نقش مهمی برخوردار گردد. همچنان، گزارش هایی موجود است که و اشنگتن در حال برنامه ریزی مذاکرات و گفتگو میان "طالب" ها و مخالفان آنها و گردهم آوردن آنها به دور میز مذاکره بمنظور تشکیل حکومت فراگیر در افغانستان می باشد. با اینحال، تثبیت وضعیت در منطقه بمثابه تنها هدف امریکا بی پنداشته نمی شود، بلکه منافع سیاسی داخلی بویژه در آستانه انتخابات کنگره آن کشور برای آنها در اولویت های کاری شان قرار دارد. اما در مورد شکست آزمایش غرب در کشور ما بایست یادآور شد که در وضعیت کنونی، ایالات متحده در نظر دارد تا قبل از همه، بر آنهایی تکیه نموده و حساب باز نماید که در داخل کشور بمثابه بخشی از شکست تجربه ۲۰ ساله دموکراسی سازی ایالات متحده در افغانستان بشمار می آیند. و اشنگتن همچنان علاقمنده جلوه فعالی در مسایل مربوط بکشور عزیز ما می باشد. بخاطر ما با شد که در نیمه دوم ماه اسد سال روان، تام اویست نماینده ویژه ایالات متحده در امور مربوط بکشور ما به هدف ملاقات و گفتگو وارد هند، ازبکستان و ترکیه شده و با برخی از چهره های سیاسی قبلی افغان نیز دیدار و ملاقات نمود. ملاقاتهای یادشده نماینده ویژه ایالات متحده با کسانی که در بدترین وضعیت و حساس ترین شرایط و در حالی که اعاده نفوذ اردست رفته آنها در هاله ای از ابهام قرار دارد، مورد شک و تر

دید قرار گرفت.

در مورد شکست آزمایش ایالات متحده در کشورما بایست علاوه گردد که نحوه برداشت مقامات امریکا بی مبتنی بر شکست تجربه دموکراسی (!) ۲۰ ساله آنها در افغانستان بوضاحت کامل نشاندهنده فقدان و نبود ایده ها و مفکوره های تازه و قابل قبول درواشننگتن بمنظور تثبیت وضعیت داخلی در کشورما پنداشته می شود. اما واشنگتن درصدد جلوه فعال و گسترده ای در عرصه مسایل مربوط بکشورما می باشد. به عقیده برخی از سیاستمداران، تأمین مناسبات و ایجاد ارتباطات اینچنینی، بندرت بنفع تحکیم ثبات وضعیت داخلی کشور پنداشته می شود. کشورهای طرفدار استقرار اوضاع و هوأخواه تثبیت وضعیت سیاسی - اجتماعی در کشورما، بر این امر پافشاری نموده و تأکید بعمل می آورند که بیش از هر زمان دیگر، کابل باید در جستجوی راه و طرق نیل به تفاهم و سازش بمنظور شکلگیری حاکمیت سیاسی فراگیر و تشکل ساختار متوازن قومی در کشور که انعکاس دهنده منافع بازیکنان کلیدی در امر تفاهم بین الافغانی باشد، با اقدام عملی متوسل گردد.

در همین واضح و مبرهن گردید که امریکایی ها تا پایان سال روان تدویر کنفرانسی را در واشنگتن باشرکت و سهمگیری نماینده های بلند پایه "طالب" ها و رهبران و نماینده های مخالف "طالب" ها، برنامه ریزی نموده که هدف آنرا گردآوردن طرفهای متخاصم در درگیری بدور میز مذاکره عنوان کرده اند تا در نتیجه بایجاد و تشکل دولت فراگیر منجر گردد. بگمان اغلب که گشایش چنین نشستی با سالروز خروج نظامیان امریکایی و ناتوازی افغانستان زمان بندی گردد.

تام اویست در امتداد سفر بانقره، ضمن بازدید و ملاقات بارهبری شورای مقاومت ملی، اظهار نمود که واشنگتن با دقت سیر حوادث و جریان امور در افغانستان را زیر نظر دارد. نامبرده همچنان متذکر گردید که ایالات متحده ناظر نوع نگاه و طرز دید "طالب" ها در امر رهبری و اداره کشور می باشد. بایست متذکر گردید که با وجود آنکه "طالب" ها در وضعیت کنونی خویش را حاکم بلامنازع کشور می پندارند، اما تاکنون قادر ب اجرای عملی وعده های داده شده به شهروندان کشور نگردیده و در امر تضمین امنیت سراسری در کشور نیز کوتاه آمدند.

حضور طرف های داخلی درگیری کشور بدور میز مذاکره و گفتگو برای ایالات متحده از اهمیت منحصر بفردی برخوردار می باشد. در جریان ماه نوامبر سال روان در ایالات متحده انتخابات میان دوره بی کانگرس آن کشور بر راه میافتد. نظرسنجی های افکار عمومی نشان می دهد که اکثریت امریکایی ها از نحوه مدیریت بایدن راضی بنظر نمیروند. بر بنیاد آمار و ارقام ارائه شده، با وضعیت اینچنینی کنونی در مجموع، روحیه کارمندان کاخ سپید بیش از هر زمان دیگر در قبال آنچه در شرف تکوین می باشد، تضعیف می گردد.

در مورد برگ برنده سیاسی قبل از انتخابات یاد شده بایست علاوه گردد که گروه های دست چپی حزب دموکرات ها منتظر انجام ریفورم های جدی و قابل توجهی از جانب دولت بودند، اما تغییرات یاد شده تاکنون اصلن محسوس نمی باشد. انتخاب کننده ها چنین می پندارند که رئیس جمهور منتخب در امر کنار آمدن با مشکلات، چندان خوب عمل نکرد، چه آنها معتقدند که می توان از وسعت و دامنه گیری بحران جلوگیری بعمل آورد. در نخستین گام، خروج از افغانستان و پس از آن تشدید بحران اکرانین را می توان در زمینه یاد آور شد. علاوه بر آن، شهروندان امریکایی از آینده و چگونگی حیات و زندگی شان بگونه کلی نا امید گردیده اند. بعلاوه، نماینده های حزب جمهوریخواه بگونه فعالی درگیر فعالیتهای خرابکارانه می باشند. بگمان برخی از دست اندرکاران امور، با احتمال اغلب که در انتخابات پیشرو، دموکرات ها به جمهوری خواهان تسلیم خواهند شد. همچنان ابراز نظرهای اینچنینی نیز بعمل آمده که دموکرات ها در عرصه سیاست خارجی، بهمه مواردی که خواهان دسترسی ب آنها بودند، اصلن نایل نگردیدند.

رای دهنده ها بگونه مشخص و با وضاحت باین واقعیت معترف گردیده اند که چگونه عودت نظامیان ایالات متحده از افغانستان بگونه نامنظم و عجولانه ای صورت گرفت. مسأله یاد شده بوضوح کامل نشاندهنده این واقعیت می باشد که با چنین اقدامی، بایدن هیچگونه امتیازی بدست نخواهد آورد. درآمد امر

یکایی ها در حال کاهش می باشد. وضعیت اینچنینی، گردانندگان اداره واشنگتن را اصلن نگران ننموده و از اجرای عملی وعده های ارائه شده اصلن خبری در میان نمی باشد. همچنان در میان رأی دهنده ها، هستند کسانی که در رأس اداره دولتی کشورشان از نبود شخصیت قاطع و رهبرمصمم، شاک می باشند. بنابراین، در این مورد جای هیچگونه تعجب نیست اگر مخالفان رئیس جمهور سعی نمایند تا از عملکردهای اشتباه آمیز اداره واشنگتن در مورد فراخواندن نظامیان امریکایی از افغانستان و رویکار آمدن "طالب"ها در کابل بمنظور جلب رأ بنفع حزب شان استفاده نمایند.

اداره بایدن بهر طریق ممکن، مخالف چنین فرصتی برای جمهوریخواهان بوده و اقداماتی بمنظور پیشرفت بایجاد دولتی کانعکاس دهنده منافع همه گروه های افغان باشد انجام خواهد داد که بگفته امریکایی ها، چنین اقدام بسیار مفید خواهد بود. در غیر آن، دستیابی باصل سازش و تفاهم، بویژه در عرصه مناسباً ت خارجی، آنقدرها هم ساده و بسیط نخواهد بود. اما همه، این پرسش را مطرح می نمایند آیا فقط و فقط دستیابی به نفوذ سیاسی امکان پذیر بوده و می توان بآن اکتفا ورزید؟ با وجود آنکه بگونه رسمی، اداره واشنگتن با این مسأله موافق نیست. اما متذکر باید گردید که بر بنیاد برداشت برخی ها چه در ایالات متحده و چه در سایر کشورهای منطقه چنین استدلال می نمایند که بویژه در شرایط و وضعیت کنونی از تشکیل و ایجاد حکومت فراگیر در افغانستان نمی تواند سخنی در میان باشد. کارشناسان مسایل مربوط بکشور ما چنین می پندارند که ایالات متحده با آن شکل و شمایل قبلی و بشیوه پیشین موجودیتش در کشور ما، بویژه با حضور سنگین نظامی در اراضی متعلق با افغانستان موافق نمی باشد. اما نفوذ سیاسی ایالات متحده تاکنون هم در کشور ما حفظ گردیده است. آنها خود نیز، درگیری در مسایل مربوط بکشور ما را پنهان نمی نمایند. همچنان، این امر برای ایالات متحده مستثنأ نمی باشد که در هر شرایط و در هر اوضاع و احوال تأریخی در کشورهای مورد نظر، حضور سیاسی یا نظامی خویش را از قوه بفعول مبدل نماید. اما همه علاقمندان امور چنین می پندارند کانتظار نمی رود تا بیش از این اداره واشنگتن مانند قبل، در درگیری های افغانستان شرکت ورزد.

در این مورد ایالات متحده علاقمند است تا از شراکت و سهمگیری مستقیم و بالفعل در قضایای مربوطه کشور ما اجتناب ورزیده و در عوض بگونه غیر مستقیمی تأثیرگذاری اش را بر قضایای یاد شده همچنان حفظ نماید، چه، بعقیده آنها اصل حفظ تأثیرگذاری بر افغانستان بمفهوم اثربخشی بر تمامی منطقه آسیای مرکزی و جنوبی بشمار می رود. ایالات متحده حتا در امتداد زمانی جنگ سرد نیز از چنین توازن منافع در جنوب آسیا سخن می گفت. بویژه آنها با هند و پاکستان بهمکاری مبادرت ورزیدند کاین امر در نوع خود برای دهلی جدید آزر دهنده محسوب می گردد. اما برای امریکایی ها حفظ و تداوم اصل شراکت با کشور های یاد شده بمنظور اثرگذاری بر افغانستان و آسیای مرکزی از اهمیت منحصر بفردی برخوردار می باشد. بگمان بسیاری ها، ایالات متحده همچنان خواهان تداوم اثرگذاری بر انکشاف اجتماعی - اقتصادی کشور ما می باشد.

بنابراین، وضعیت و موقعیت منحصر بفرد "طالب"ها بعنوان تشکل جنگی و حربی می تواند بمثابة محرکی برای امریکایی ها علیه سایر کشورهایی مبدل گردد که بگونه بالقوه علاقمند ایجاد و سرهم بندی نمودن فعالیت های اقتصادی در کشور ما می باشند. بگونه نمونه، استخراج و بهره برداری از محصولات غیر فلزی، سبب جذب چینایی ها می گردد. اما انجام چنین کاری توسط آنها بعید بنظر می رسد، زیرا آنها باین واقعیت مطلع اند که واشنگتن می تواند در عرصه همکاری با "طالب"ها نیز تحریم هایی را مرعی الاجراً نماید. از ضرورت شکل گیری حکومت فراگیر حرف ها و سخن هایی در میان می باشد. اما بایست متذکر گردید، زمانی ک ایالات متحده از مؤثریت و اثرگذاری بیشتری بر کابل برخوردار بود، اقدامات سازنده و قاطعی در زمینه یاد شده اصلن صورت عملی بخود اختیار ننمود. بخاطر باید داشت که مسأله معاونت ها و کمک های بشردوستانه موجود در کشور ما بر فضای سازمان همکاری های شانگهای نیز پرده افگند.

شنبه ۲۵ ماه سرطان سال ۱۴۰۱ خورشیدی برابر با ۱۶ جولای سال ۲۰۲۲ ترسایی